

جریدہ علیہ

مشخت جلد ۱ اسلامیک جریده رسمیه پندر

۳۰ جمادی الاولی ۱۳۳۸

عدد ۵۴

اون بش کونده بر نشر اولنور

بشخی سنه

تلخیص ایدرک الارشادی تصنیف ایتدی . الارشاد سالک اولدینی ادله کلامیه نك عیونى متضمن اولمغه اشعریه ایچون بر مرجع و مأخذ اولدی . عامه متأخرین ابوالعالی طریقنه سلوک ایتشلرایدی .

فی الواقع متکلمین بر طبق فرقه لره آیرمشلرایسه ده نلری تمیل ایدنلر اشعریه و معتزله ایدی . ایشته غزالى نك تتبع و تحقیق ایتدیكى ، استقصا و تحریده بولندینى علم کلام استاذی ابوالعالینك علم کلامی ایدی . بو علم کلامك تملى اوچنچى عصر هجریده ابن کلاب البصرى طرفدن قورولمش ، دردنجی عصر هجری اوائلنده ابوالحسن الاسعری البصرى طرفدن اوتمل اوزرینه بنا یایلمش ، اوبنا یینه دردنجی عصر هجری اوخریله بشنچى عصر هجری اوائلنده ابوبکر الباقلا نى طرفدن اکال ، تلون و تفریش اولونمش ، عصر مذکور او واسطنده ابوالعالی طرفدن توسیع اولونمشدر .

۱۸ کانون ثانی ۳۳۶ دارالحکمة الاسلامیه اعضاسندن

ازمیرلى

اسماعیل حقى

دارالحکمة الاسلامیه اعضاسندن فرید بك افندینك آیا صوفیه ده کی موعظه لری

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم . بسم الله الرحمن الرحیم . فمن یرد الله ان یمیده یشرح صدره للاسلام ومن یرد ان یضله یجعل صدره ضیقاً حرجاً کانما یصعد فی السماء کذلک یجعل الله الرجس علی الذین لا یؤمنون (صدق الله العظیم .

بو درس ، دیگر درسك متممی در . بحشمز الوهیته قارشى انکار والحاده صابانلر حقنده ایدی . بو خصوصده سویله یه جك چوق سوزلر من وارددر . بو بحثك اهمیتنه مبنی بر قیاس درس دها بو وادیده دولاشه جغز .

جناب حق قرآن حکیمنده بویور بورکه (فمن یرد الله) الله تعالی بر کیمسه فی مظهر هدایت ایتک ، طریق حقّه تسلیک ایتک مراد ایدرسه (یشرح صدره للاسلام) اونك کو کسنى ، قلبی قبول

اسلام ایچون کشاده قیلار . یعنی حقایق اسلامییه بی قبوله مستعد قیلار . نه وقت جناب حقدن و پیغمبر دیشانندن بر شی تبلیغ اولونسه بلا تردد قبول ایدر . الله او یله استعداد ، او یله کشایش ، او یله قابلیت و یرمش . بوتون حقایق اورایه رجوع ایدر . قلبه اصلا بر خوف کلز . هیچ بر مشکل تولد ایتمز . کندیسنه نه تبلیغ قیلندیسنه تبلیغ اولوندینی کبی قبول و تصدیق ایدر . اوکا بر مخالفت کوسترمز . تبلیغات نبویدی ایشدکجه ایمانی یوما فیوما مزداد اولور .

برده عکسی وار : (ومن یرد ان یضله یجعل صدره ضیقاً حرجاً) الله بر قولنی ده حکمت بالغه سبحانیه سی اقتضاسنجه دوچار ضلال ایتک ایستره قبول اسلام ایچون کوکسنی دارالتیر . هیچ بر حقیقت استعدادینه توافقی ایتمز . نه سویلنسه او نی آثار چونکه قلبی دار . ایمانی ، اسلامی قبوله غیر مساعد . او حقیقت اوراده جایکی اوله ماز . اک بین ، اک مدلل ، اک ظاهر بر حقیقت اسلامییه ایله برابر قلبه لا اقل اون شبهه کیر : عجبا بویله می ، عجبا شویله می ؟ بوقنه تعارض ایتدی . بو عقله اویدی می ، بونده بویله بر معنی کامندر . بو شو صورتله توجیهه مستعددر ... کبی بیک درلو شکوک و شبهات هجوم یدر .

اوت ، شیطان ، قلبک اوکنه دیکلمش ، ایمان واسلامه دائر نه کلیرسه اورایه دخوله مانع اولور . بونک اثباتی قولایدر . هر کس نفسنده تجربه ایدر . شیطان (شطون) میدر ، یتان) میدر ؟ دییه اصلی ، مشتق منهی آرامیه حاجت یوق . اسکی هندیلردن شیطانه سلیم نه دیورلرمش ، فلان کبی فکرلره ... هیچ اونلری تحقیق و تدقیقه لزوم یوقدر . یعنی انسان شیطانک تصرفاتی قلبنده ، وجداننده کورور . اونک وجودینه بزم وجود مزدن بویوک دلیل اوله ماز . شیطان ندر ؟ او نی ایضاحه نه لزوم وار ؟ هر کس نفسنده تجربه ایتلی . نه وقت اسلامه تمسک ایتک ایستره کندینک اوکنه بر قوه زاجره دیکلیز . ایشته شیطان ودر . اشتقاقی آرامق زحمتنه قاتلامیه هیچ محل یوق . الکی کوکسه قوی ، اکسه سندن یاقه لا .

الله بعض حقایق طوغرودن طوغرویه سویلیور . او نی علی حاله قبول ایدرسک . یشته بویله . الله بر قولنی ضلاله نسبت ایتدی می کوکسنی دارالتیر . بو حاله کرفتار اولان

بر آدم آریق هیچ برشی قبول ایتمز ، بلکه ایتک ایستر . فقط ایدمز . ایشته بونک کبی (کأما یصعد فی السماء كذلك یجعل الله الرجس علی الذین لایؤمنون) بو حقایق اسلامیه ، که اوکا فارشی درمیان ایدیلیور ، بوتیلغاتک کافه سی اوکا ، سمایه چیقمق کبی مشکل کلیر . بلکه شقی ازلیدر . یوق ! کیسه نك سعادت و شقاوتنه حکم اولونه ماز . بو تکلیف او آدم ایچون حرکت قسریه کبی (قافک کسریله اوقورلر ، فقط یا کلشدر . طوغروس قافک فتحیله در .) بر حرکت غیر طبعیه در . ناصیل که اجسامی جاذبه ارض یوقاریدن آشاغی چکیور . طاشی یوقاریه آتارز . حرکت طبعیه سنه نظراً او حرکتی حرکت قسریه اولور . بوده بویله .

پکی نه یاپلم ؟ الله دییور : بر کیسه یه هدایت مراد ایدر سه اونک کو کسفی قبول اسلام ایچون کشاده ایدر . دیمک اولیور که بو مراد الهی . اویله ایسه بلکه نیم استعدادم من الازل مقدر ، بویله شیلرله اوغراشمق جائز دکلدرد ... کبی شیلر صفت عبودیتیه منافیدر . کیسه کندی حالتی بیلمز . صوکره نتیجه جبره واریر . بو بر مسئله علمییه در . اصولی وجهله تدقیق ایدیلیر . قدر مسئله سی کبی اک غامض مسائلدندر . بو فکرلرک عوام آردسند شیعوی بیله جائز دکلدرد . ائی نتیجه ویرمز . نته کیم مملکت مزده چوق کیسه لری شاشیرتمش ، ضلاله دوشورمش . بونلرک تدقیق اصولی دائر سنده اورلور سه مستحسن اولور . عوامک ادراکی بونلری تدقیقه مساعد دکلدرد . پک چوق فساد مؤیدر . هر درلو منهیاتی اجرا ایدر . قدر بویله ایش ، دیر اویله اولماز . صلاح و تقوایه کلنجه اوراده جبرییه اولور . یاپه مام ، ایدم لکن مفاسد خصوصنده اراده فکری عقله بیله کلز . مثلاً بر قرمزی کیسه نك ایچنه براز صاری آلتون قویوبده «آل !» دیسه لر ، هیچ دوشونمز ، آیر . «عجبا نیم بو خصوصده ارادهم وارمیدر ؛ عجبا بو آلتونلر بکا مقدرمیدر ؟» دیمز . در حال آیر عقل بونی اقتضا ایدر . عکسی صورته حرکت ایدنجه آدمه دلی دیرلر . ایشته اراده الهیه خصوصنده بویله جبری اولماملی . اونک ایچون خلافتی ده تدقیق زائددر .

دیمک اولیور که اصل درسمرک اساسی بودر . هپ بو ایمان و کفر مسئله سی . جولان ایتدی کمز دائره بودر . بو طریق مجاهده ده دوام ایدوب کیده جکز . آریق دوه مز زده ده

طور و رسته اوراده اینرز . فی الحقیقه بو آدم لرده عرفان اولمادینی کبی انصاف ده یوقدر .
 بونلره ایمان توصیه ایسه کنز : الهی انکار ایتمه ، مقدساته تعرض ایتمه آغزه آیینماز
 سوزلر سویله مه ! هایدی فرائضی ایفا ایتمز سک ، باری لسانکی کف ایت ! دیسه کنز
 سزه کولر :

— آدم سن ده ! ... بو زمانده بویله شیلردن ده بحث اولنورمی ؟ انسان
 یاشایه بیله جکی قدر یاشار . اولور کیدر . ایسته او قدر . نه ایتمش . اوبعث بعدالموت ؟
 بر زمان کله جگمش ، تکرار روح نفخ ایدیه جگمش ، حساب صوروله جگمش ...
 آدم !.. یکرمنجی عصرده بویله شیلره اینانان اوورمی ؟ بو قدر اذواق دنیویه وار .
 آخرت فکریله بونلردن محرومی قاله جغز ؟ یه ، ایچ ، ذوق و صفا که باق ... والسلام .
 بویله دینلر اولدینی کبی ، ده ایلری کیدوب هر کسی صاپدیرمق ایسته یلرده وار .
 ایمانی دلایلر قبول ایتمور . فقط کفری ناصیل قبول ایدیور ؟ کرک تصدیق ، کرک
 انکار ، تحقیقه مستند اولمیدر . چونکه هرایکسی ده فایت مه مدر . حال بوکه بونلرک
 کفری ایمانلردن چوق ضعیف . قوی بر منکرده دکل . امتحانه چکسه ک برشیدن خبری
 یوق . هانی ، بر منکر محقق اولسه .. اوزون اوزون تحقیقات و تبعاعده بولونمش ده
 شومسئله ده صامش .. بویله اولسه انسان عقلی ایردیکی قدر حقیقی سویلر ، بلکه حق
 قبول ایتدیرر . حال بوکه بونلرده اوقابلیت ده یوق . یعنی کفرلری ده بر تحقیقه مستند دکل .
 کور کورینه بر انکار . جهلک ویردیکی بر جرأتله عقلنه کلنی سویله یور . بو قدر حکما ،
 بو قدر علما احق میدی ؟ بودالامیدی ؟ اونلر بحق مدرک اولشلر . تصدیق ایتملر .

— بن اتمیورم .

پک اعلا ، ایتمه . فقط دلیلک نه ؟ بونی سویله ده بزده انکار کرک سببی آکلایه لم .
 الله بر ادراک ویرمش . نامتناهی میدر ؟ الله سنی — حاشا — ادراک کلیسنه صاحب ایدوب
 بو کره ارضک اوزرینه قویه جق . صوکره اوکا شریک اولمه یه قالقیشه جقسک . الان
 حقایقنی استخفاف ایدیورسک . یاسنی بر آز ده ا متعقل یار اتسه یدی نه یاپاردک ؟ ارض
 وسمانی بر برینه قاتاردک .

اولا حدود معرفتی بیل . الله وجودکک تپه سنه بر قفا قویمش ، اورادن بش پنجره

آچش . بونلردن سکا صنعتخانه اسرارینی کوسترییور . آلتنجیسی اوله مازمیدی ؟ نصل
اوله مازدی « پووانقاره » بوکون دردنجی بعددن بیله بحث ایدیور ...

سکا لازم اولان بوقدری . دیمک که برالتنجی حسک نه اولسی لازم کله جکنی آکلامق ،
اونک متعلقنی بیلیمک سنک ایچون قابل دکل . حتی دوشونه مزسک . دوشونمه یه قالدیشیرسه ک
دماغک کیریشنی قوپاریرسک . نه قدر بیلدیرمش سه اوراده توقف ایده جکسک ! سنک
قوه عاقله ک بوحقایق تامایله احاطه ایده جک صورتده خلق ایدیله مش . الله مفتاح خزانه
اسرارینی سنک الیه ویرمش ، ایسته دیکک کی بیچ ، کس . بویله می ظن ایدرسک ؟
معرفتده حدودی وار . درلو درلو مسسک فلسفیده آدمیر کلشیر . مثلاً معرفتمز
مطلقمیدر ؟ نسی ، اضافیمیدر ؟ بونی بیله جکیز . ایقانیه وار ، احتمالیه وار ، حسابیه
وار . اضافیه اثباتیه ، اضافیه انتقادیه ، فکریه ، فلان کی یوللر وار . بونلرک هپسی
حدود معرفتی باشقه درلو تعین ایدیور . هپسی حقیقت معرفتی بیلیمک ایسته مشیر . فقط
انسانک الیه کی اندازه نه قدر اولچر ؟ بونلرک هپسی برر مسئله فلسفیه در . بونلری
ایچه بیله جکسک .

هم بونلر اژانس روبر تلغرافی کی اوقونماز . هپسی ایی اکلامق ، هیچ برنده
شبهه قالماق شرطیله اوقونور . صوکره میزان عقله اورولور .

— بن هپسینی یاپدم . فقط یه اینانه جق برشی بوله مادام ...

آرتیق او سنک نصیبک . دیمک که سنک کوسک دار . اونور اورایه کیرمیور .
هرانغوز کتیروبده اوئی کنیشه له نه کده امکانی یوق . یدقدرت نه قدر احسان ایتدیه
اوقدر . تائب اول ، بوظلمتدن قور تولمق ایچون دعا ایت . بلکه مظهر هدایت اولورسک .
(یمحوالله مایشاء ویت)

اوت بونلر آکلاشیله جق . نامتناهی مابعد الطبیعی مسائل وار . زمان ، مکان ،
ازلیت ، ابدیت ، آن دائم ، استمرار مطلق مسائل وار . فرانسیزی ، انگلیزی ... هپسی
کتابلرینه درج ایتشلردر . اوروپانک بوتون دارالفنونلرنده اوقونیور . دیمک بو ، علم
طریق . جهل طریق دکل .

شیمدی مسائل تعمیق ایتش قاچ کشی بوله بیلیرسکیز ؟ بن یمین ایدرم که منکر کچینلرک
چوغی بومسائلک وجودندن بیله خبردار دکلدر . هپسی مقلددر . ایمانده تقلیده راضی

دکل . فقط کفرده راضی اولیور . چونکه او منفیدر . مثبت کوچ ، منفی قولای .
یایمق مشکل ، ییقمق قولای .

صوکره اثبات واجب دلائلی وار . فیزیقی ، مابعد الطبیعی ، اخلاقی وسائر هیچ
بریسنگ فائده سی یوق . بونلر اوروجک اغیله عنقای مغرب آوینه چیمهیه بکزر .
بودلیلار عقلی تطمین ایچوندر . حقیقت الهیهیه نظراً هپسی کأن لم یکن حکمنده در .
بونلری سرد ایتمکدن مقصد ، منکرلر براز عقل ومنطق دائر دسند طورسونلر دیبه در .
مسئله بو .

احوالده بونلره یاردیم ایدیور . عافیت بر ، امراض بیک . برجت ، برضلال که
اوکنه کلنی ده ویره کیدیور . ایمان بردانه . دواعی کفر ایسه نامتاهی . ایکی کشی
بریره کلنجه الله برابطه الوب اسلامی بالطله لاهیه باشلارلر . بومرض الحاد نزله کبی
ساری برخسته قدر . بعض خسته لقلر بالعلاقه ساریدر . هانی برخسته لق واردر ،
داء الرقص دیرلر . بعض کیمسه لر آغز لرینی ، بورونلرینی اویناتیرلر . قواسی متزلزل ،
بینه سی مستعد مرض اولان آدم اونلره باقارسه برشیلر قاپار . بوخسته لق بالعلاقه ساریدر .
اسنمه کبی . یعنی سرایتی میقروب واسطه سیله دکل . قارشوسنده کنی مانیاتیزمه ایدر .
مثلا سز اسنهنجه قارشو کزده کی ذاتده اسنمهیه باشلار . مثلاً مخاطبکنز فاره لشدن
بخت ایتسه معدّه کزی بولاندریر . بونک کبی عقلی بولاندریره بیان سوزلرده آدمی ظیر
دلی یاپار . الله جمله مزی سوء قریندن محافظه ایلهیه .
حقیقه بوتلقینات چوق فنادر .

شمعی موده بو : اسلامیت علمیدارلنی . هر طرفده بوفکر تلقین ایدیور . مختلف
واسطه لرله ، یازیلرله متصل الحاد نشر ایدیلوب طورییور . هیئت اجتماعی ییقمق
خصوصنده بونلرک نه قدر مضرتی وار . « نه اهمیتی وار ؟ سوبانوب طورسونلر ! »
دیوبده کچمه ملی . ایکی سوز انسانک دماغنی آلت اوست ایدر . تلقین ، پروپاگاندا چوق
ایمان سیدر . بونلر اوילה مضر آدملردر که تلقیناتلریله انسانی دیتندن ده ، ایماندن ده ،
یار جانندن ، معشوقه وجداندن ده صوغوتورلر . نه اوله حق ؟ هر طرفده ایشتیکیک بو
کور دیکک بو : انکار والحاد . زدهیه کیدرسه ک اسلامیت دشمنانی . الله محافظه ایلسون ،
نقلنده بیله محذور وار . اوילה دیورلر :

— دین می ؟ براقیک شو قاره قوتی ! التی عصری متجاوز بر زماندنبیری انکشافمزه مانع اولوب طورییور !

الله جزالرینی ویرسون . نه جسارت ، نه جرأتدر بو ! بوفکرلر ، بوتلقینلر وبا میقروبی کبی در . بوتون برجمعی محو و خراب ایدر . الله ، شرلرندن امت محمدی محافظه بویورسون .

شیمدی شو (موتاد) نظریه سنی بیلیرمیسکمز ؟ قانون اتصال . ایکی درلو ادراک واردر : بری ادراک واضح ، بری ادراک غیر واضح . ادراکات واضحه شعورمن داخلنده اولان ادراکاتدر . ادراکات غیر واضحه بزم حیطة شعورمن داخلنه کیره من ، اما انسان بو علاقه اتصالدن طولانی دکل یالکمز نفسنده ، کائناتده جریان ایدن حادثاتندنده متأثر اولور . زرده قالدی که کندی اطرافنده دوران ایدن ، حیطة شعورنده ادراکات واضحه صرهنه کچن کفر باتدن متأثر اولسون . بز بولافلری ایشتمه سه ک بیله یینه متأثر اولورز . چونکه وجدانلرمن بر برینه مربوطدر . اونک فنا لغندن نفسمزه انقباض طاری اولور . بونلر ایشه هپ بوملعتک نتیجه سیدر . حتی دکل ایشک اچنده بولونمق ، اوجاللس ومحافله براز داها اوزاق بر مسافیه کیشه ک قلباً دهامسترح اولورز . فقط تلمسز تلغرافله اوظلمتلر یینه قلمزده کلیر . بن اونلرک افکارینی تقریر ایتسه م ! « زردهن بیلورسک ؟ » دییه صورمه حاجت یوق . نه سنویدکلرینی ایشتمدیکم حالده یانلرنده بولونمش کبی زردهن کیروب زردهن چیقدقلرینی پک اعلا بیلیرم .

بودولت ابد مدت ناصیل باشلامش ، بودینه ناصیل حرمتکار اولمش ... سلاطین عظام حضراتی — الله جمله سینه مغفرت ایتسون ، عقباده درجات عالییه نائل بویورسون — هپسی بودین مینک اعلا سینه چالیشمشلر . بودولتی بواساس اوزره قورمشلر ، ملتی بوخس ایله پرورده ایتمشلر . بوسایه ده بوملکی تأسیس ایتمشلر . ایشه ایملک پادشاه : عثمان غازی . باباسنک صاغلغنده برکیچه مسافر اولدیغی نودده قرآن عظیم الشانه قارشی صباحه قدر ال پنجه دیوان دورییور .

سلطان سلیم اول قرق نفر خاص اوطه لینک قتانی امر ایدیور ، خرقة سعادتک خدمتمنده قصور کوستردیلر دییه . [بیایرم ، بوکاده نه دییه جکمر . اوده فکرمه کدی .

ذاتاً ڪن فڪر لر هپ چفت ڪليور . دعواده ڪليور ، دفعي ده ڪليور . سو ڪره زنبيللي
علي افندي نك دلائي له هم عفو ، هم ده مأموريتلرني اعاده ايتدي . شهبه يوق كه بو بر تهديد
ايدى .]

سلطان احمد خان اول قدم سعادتك نقشني سورغوج كبي باشنده طاشيدي .
والد ماجد جهانباني سلطان عبدالمجيد خان حضرتلري حضرت هدايي به حرمة
اسكداره متوجهاً چوبوق ايجمز ايمش . ادبي آكلايك . بو دين ناصيل ياشامش . بوجوهر
مقدس شوقدر عصر دن برى ناصيل محفوظ قالش . الله جله سني غريق رحمت ايتسون .
هپسك غفرا تي تمى ايمه ي وجيه ذمت عد ايدرم . بوسالاه كزينك بو دين جليله خدمتلى
يك بو يوكدر . سلطان سليم حليده ايلك خطبه ي اوقوتديني زمان خطيك (مالك الحرمين
الشريفين) ديديكنى ايشيدير ايشيتمز يك متأثر اولدى :

— مالك الحرمين نه ديمك ؟ ديدى ، حاشا حاشا ، بن مالك الحرمين دكل ، خادم
الحرمين الشريفين م . يعنى بن بيت اللهك ، رسول اكرمك روضه مطهره سنك خادمي م
خادمي . ديهه سجده كاھني كوز ياشلرينه غرق ايتدى .
ايشته بوملكت بوحسار له قورولدى . بو خلق بوحسار له پرورده ايديلدى . بوكشور لر
بوحسار له فتح ايدلدى .

— اي اما شيمدى بز باشقه مجرايه چويره جكزر .
الله سلامت ورسون ! بوقفا ايله الكزده بر كوى قاليرسه مجرا كزى اورادن آقيدك .
اوت افندم ، قلبه كي ايمان شكوفه سنه صو ويرمك لازم . بونلرك ويردكلى ايسه
صو دكل ، پترو . حالى روح .

— بنم عقلم وار . عقلاً هر مسئله ي محاكمه ايدرم .
قاچ پاره لك عقلك وار ؟ هانكي مسئله ده على وجه الايقان معلوماك وار ؟ بوتون
فلر ي بيلورميسك ؟ امتحانه كلنجه يان چيز رسك . چونكه او معلوم . تباشيري آلوب
تحت باشنه كچنجه تحتك قارده سي كبي يوزك سيم سياه اولور . جهلك ميدانه چيقار .
ايشته بونلر بويه ! هر حقيقت بورنك دينده متجلى . بوطوليه ي علمه يوتدورييور .
سك عقلك قاچ پاره ايدر ؟ سوء استعمال ايدرسك جنونه منقلب اولور . مثلاً عقلكي
آرتير آرتير ، باقلم نتيجه نه اولور . انسانك حال صحتده كي درجه حرارتي ۳۷ در . درت

درجه دها ضم ایت ، باق نه اولور ؟ صایقلامه یه باشلار . هرشیئک زیاده سی اینی دکلکی ؟
پارده نك ، ملكك ، يمه نك ، ایچمه نك زیاده سی هرکس آرزو ایتمیورمی ؟ بونک کبی
حرارت غریزه ده قرق بره چیقار . صوکرده ده هذیان محمومی دیکله . نامشاهی هرزه لره
حقیقت سوسی ویردرک نه لر سویلر . موجودی معدوم ، معدومی موجود کورمه یه
باشلار . عینی جنسیدن دوت درجه فضله نه لر یاپار . دیمک او عقلک ده حماسی وار .
«عقلمی آرتیردم» دیدکجه ساحه عقلدن تباعد ابتدک ، خبرک یوق . اللهک توفیقنه مقارن
اولورسه او وقت سنک عقلکدن فائده حاصل اولور . یوقسه توفیقسنز عقلدن هیچ
برفائده یوق .

[درسمز دها زیاده حسی اولور . ذاتاً مخاطبمن مخیل . بز او غائبده کی مخاطبمنزله
سویله شیورز . سزده سامع بولنیورسکیز.]

سندده هما وار هما . واقعا عقلک زیاده . فقط بر ایشه یارار دکل . بر فوران ،
بر جریزه ، بر اعجوبه روزکار . سن دین محمدی بی علی مایلیق کورمک ، حقایق اسلامیه بی
کاهی حقها بیامک ایسترسه ک اولاد ادب محمدی ایله مؤدب اول که نه اولدیغکی کورده سک .
الکله بردورین آل . چک ، چویر . اونک حد معلومنی بولمده دن برشی کوره مزسک .
هرطرف دومانندن عبارت . لکن اونی حد معلومی ، معیار فینسی نه ایسه ارکا کوره
دوزدلت ، او وقت باق هرشیئی ناصیل کوردرسک . سن دینه قارشی او یله بر موقع
رذالته طورییورسک که اونی کورمه نك ، اونک فیوضندن مستفید اولمه نك امکانی سنک
ایچون یوق صوکراده « بن دینی بیلیرم » دینه دعوای کاذبه ده بولنیورسک .

مثلا یاغلی بویا بر لوحه بی سیر ایدرسک . نظر ایچون معین بر مسافه واردر . اونی
اورادن سیر ایتمیدر . او نقطه یه کله نیجه برشی کوره مزسک . اوت تماشایچون لازم کلن
یردن سیر ایتمیدر . سن دیندن فرسخ فرسخ تباعد ایدیورسک ، هیچ برشی ن خبرک
یوق . صوکرده ده فلاطون زمان کچینیورسک . ایشه بو اولمادی . بوکا دلی صاحبه سی دیرلر .
انسانک قلبی بر شمس حقیقتدر . افکار اسلامیه اونک اطرافنده دون سیارات
کبی در . افکارک دوغری ومنور اولسی شمس ایمانک اشراقة متوققدر . او نور پارلامانیجه
موهوم دعوایه قالقیشمق بیهوده لاقیردی !

— افندم ، بز هر حقیقی بیلیمک اوزره یارادیشیز . کلام اللهده بعض شیلر آرایورم .
 بوله مایورم . حال بوکه رطب ویابس قرآنده اوله جق دگلی یا ؟...

اوت ، بر کره ، کتاب مین لوح محفوظدر ... اعتراض می بو ؟ نه دیمک ایسته یورسک ؟
 آغز کده ساقیز چکنه یورسک . الله سکا هر شینی بیلدیر مکله می مکلف ؟ فرض ایت که
 قرآن کریم اولسون حاشا قرآن مین او یله انسان لندن چیقان قاموس العلوم والفنون
 قیلندن دکلدر . اوله بیلیر که سنک کندی عقلکجه ، اصولکجه بو آرادیک
 شی اوراده بولونماز . حاشا بوندن بر تقیصه می کلیر ظن ایدرسک ؟ جناب حق سنک ایچون
 لازم اولان حقایق مقتضاسنه کوره تمامیه بیلدرمش . آیات بینات ایچنده نه وجیز جوابلر وار .
 (یسئلونک عن الالهة قل هی مواقیب للناس) سکا هالادن صوره جقلر . اولرده دی که :
 هر کس وقتنی بیلسون دییه . ایسته بو قدر .
 ... اما بن تعمیق ایده جکم .

ایت . او آیری مسئله . هر شینی سکا بیلدیرمک الله ایچون بر ضرورت اولایدی
 بو بیلدیرلری سکا کوزلک جامی ، طبقه هوا ئیه یی بر ساعت فانوسی کبی . کوسترمزدی .
 بونکله جناب حقه حاشا نقصمی اثبات ایتمش اولورسک ؟ سنک مقامک مقام عبدیت .
 ایسته بو قدر کوره بیلورسک . کره قرده ده نه وار بیلدرمه مش . اما سن بیلیمکه چالیشمق
 ایسته یورسک ؟ وار چالیش اوباشقه مسئله !

الله ایسته سیدی قوای حسیه کی دهایوکسک یاپاردی . ابعاد غیر متناهیة نک سکنه سنی
 سکا کوسترردی . ایسته موقعی آکلا . یزنده اوطور . جناب حقلک کتاب آفاده ده
 بو قاعده سی جاری . سندن صاقلادیفی شی وار ، سکا کوستردیکی شی وار .
 — اما بن آکلا یورم .

آکلا . فقط تمامیه آکلادم دیرسه ک اصاب ایتمش اولمازسک . (ایحسب الانسان
 ان یتړک سدی) سن هیچ بر قید ایله مقید اوله ، باشی بوش کز . . . یاغما وار . الله
 هپسنی میزان ایله یاپمش . بعض شیلری او یله کوسترمش . مثلاً کونش ارضدن بر میلیون
 درت یوزبیک کره فضله بویوک . حال بوکه سن اونی رمضان بیده سی قدر کوزورسک .
 حدود نظر سنک ایچون او . الله ایچون نقص می بو ؟ هیچده دکل . اما سن عقلک

ایله تعمیق ایدرده حسکی تصحیح ایدرسک . ماورای محسوسانده ندوار آکلارسک . او آری مسئله . سن قلبکی تصفیه ایله . باق اووقت قرأندن نه حقایق چیقاریرسک . ایشته حضرت مولاناك مثنویسی . محض حکمت . جهان ایچنده جهان کوسترمش . بوتون مندرجانی آیات بیناتدن ، احادیث نبویه دن مقتبس . هپ او علوم لدنیه : امثال و عبرله طولو . سن نظر عامیانه ایله باقارسک . حروف و ظروفدن باشقه برشی کورمزسک . صوکره عارف بالله نامتناهی حقایق چیقاریر . . .

— اقدام ، احتیاجه کافی دکل .

افندی ، سن احتیاجکی بیلمیورسک . نه ایسته یه جکئی بیلمیورسک . الله بر چوق شیئی سنک مساعیکه معلق قیلمش . اعتراضه قالدیشه جق اولورسک اعتراضک پایانی یوق . بوقفالیه هیچ برشی اعتراضدن قورتولماز . ایش نقطه استقامتده . ادب محمدی نقطه سنده طوروب عشاؤه غفلتی قالدیرمه ده . یوقسه هیچ بیلمدیکی شیرله کنیدی علامه بی مدانی قیاس ایدرک آتوب طوتماق ، جهلدن باشقه برشی دکلدر .

دأماً بویه جرأتلردن توقی ایتمک لازمدر . « ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار » .

